

Vážení přátelé, vážení kolegové,
v historicky druhém čísle našeho časopisu Vám přinášíme nejen zajímavé články a judikáty, ale i poznání, že opakování je matkou moudrosti. Toto staré úsloví, které je tak pravdivé, až bývá někdy označováno za klišé (tím nechci říci, že každé klišé je okřídlenou pravdou), se zrcadlilo již v prvním čísle časopisu ve vybraných judikátech, z nichž některé nepostrádaly patinu české právní historie 90. let. Neznamená to však, že bychom Vás chtěli seznamovat jen s judikáty starými, které dávno ze své činnosti či publikací znáte, znamená to však, že chceme vždy připomenout judikát, který ve světle krátkých dějin našeho právního státu obstál, resp. který je novodobému pojetí právního státu vlastní. V judikatuře našeho ústavního soudu je takových klenotů dost, je třeba je však čas od času postavit znovu do záře časopiseckých reflektorů, aby bylo zřejmé, že judikatura ústavního soudu není jen specifický právní teorém zahalený do systému ústavního soudnictví, ale že právě jen v jejím světle lze věrohodně vykládat jakýkoliv obyčejný zákon.

Nejeden z nás se totiž ve své právní praxi setkává s tím, že orgány veřejné moci judikaturu ústavního soudu (ale nejen ústavního soudu, týká se to i nerespektování judikatury vyšších soudů vůbec), nerespektují, a nálezům ÚS nadřazují metodické pokyny nebo jiné interní normativní akty. Protože se 90% práva odehrává „dole“, tj. před správními úřady a soudy prvního stupně, je taková praxe obzvláště nebezpečná, a vede k tomu, že se pak mezi právníky i laiky mluví posměšně o tom, že ústecké právo je jiné než právo brněnské, nebo ostravské apod. Při „stýkání se a potýkání se“ s šimlem úředním platí pak stejně dnes jako kdysi za časů Karla Havlíčka Borovského, že správný výklad zákona bývá zaměňován s teorií, zatímco praxe, která je tzv. „jiná“, je často jiná právě jen v tom, že je nesprávná a že jde někdy nejen proti smyslu, ale i proti explicitnímu normativnímu vyznění zákona.

Nejde mi však o to, kázat vodu ústavního práva a přitom sám pít víno metodických pokynů, jako člověk, který postupuje při své každodenní činnosti sám spíše podle interních pokynů rozmanitých úřadů státní správy, než podle judikatury ústavního soudu či soudů nejvyšších. Každý, kdo dělá právo, ví, že na přepážce úřadu s nálezem ústavního soudu nikam nedoskáče. Jde však o to, využívat sto procentně možností, které nám právníkům i občanům zásada legální licence a katalog lidskoprávní skýtá, k tomu, abychom třebas neslyšně, ale o to vytrvaleji zapouštěli do podvědomí občanské společnosti myšlenku, že stát je tu pro občana a metodický pokyn musí být v souladu s ústavou. Že je to málo? Kéž by byl tento souboj vybojován!

Záleží jen na nás.

V Praze 31.03.2008

JUDr. Luděk Lisse, Ph.D.
ředitel Ústavu práva a právní vědy, o.p.s.
advokát v Praze